УДК 504.05:502.131.1

Ковальчук О. М. *здобувач третього рівня вищої освіти(доктор філософії) 2-го року навчання*
Науковий керівник: Власенко Т.О. *к.е.н, доцент*
Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

Сучасний розвиток національної економіки тісно пов'язаний із проблемами ефективного та сталого використання природних ресурсів, які є основою матеріального виробництва та забезпечення екологічної безпеки. Інтенсивне використання природних ресурсів та глобальні екологічні виклики вимагають пошуку нових підходів до управління ресурсним потенціалом. У цьому контексті особливого значення набуває організаційно-економічне забезпечення, яке має сприяти досягненню балансу між економічними інтересами та збереженням довкілля. Впровадження інструментів сталого розвитку, оптимізація ощадливого використання ресурсів та підвищення ефективності екологічної політики є ключовими аспектами формування ефективної системи управління природними ресурсами. Аналіз існуючих механізмів та розробка нових підходів до організаційно-економічного забезпечення сталого природокористування є необхідною умовою для досягнення цілей екологічної безпеки, енергетичної незалежності та соціально-економічного прогресу країни.

На сучасному етапі Україна стикається з низкою проблем, що ускладнюють ефективне та стале використання природних ресурсів. Незважаючи на наявність нормативно-правової бази та стратегічних документів щодо сталого розвитку, рівень їх практичного впровадження залишається недостатнім. Значна частина ресурсів використовується нераціонально, що призводить до виснаження земель, забруднення водних джерел, деградації лісових насаджень та зниження біорізноманіття. Недосконаліть інституційної структури, відсутність єдиної системи екологічного моніторингу, слабка координація між державними органами та бізнесом, а також недостатній рівень інвестицій у «зелені» технології поглиблюють проблему.

Світова практика показує, що ефективність системи екологічного менеджменту безпосередньо пов'язана з функціонуванням економічного механізму природокористування, який об'єднує як примусові обмеження, так і стимули для компенсації. Такий підхід сприяє розвитку екологічно безпечних технологій та методів господарювання [1].

Після проведеного аналізу проблем, які виникають на сучасному етапі використання природних ресурсів, доцільно запропонувати інтегровану модель, яка поєднує економічні, екологічні та організаційні інструменти управління ресурсами, рисунок 1.

Рисунок 1. Модель інтегрованого забезпечення використання природних ресурсів

Модель інтегрованого забезпечення використання природних ресурсів ґрунтується на п’яти основних рівнях, кожен з яких взаємопов’язаний та доповнює інші для досягнення ефективного та довготривалого результату.

Для ефективного управління природними ресурсами Мережа рішень зі сталого розвитку ООН [2] зосереджує свої зусилля на підвищенні результативності діяльності урядів країн щодо регулювання природокористування, а також на перетворенні природних активів на основний фактор сталого розвитку та покращення добробуту громадян. Це, зокрема, охоплює управління земельними ресурсами, забезпечення прав сільського населення на володіння земельними ділянками та дотримання високих екологічних і соціальних стандартів.

Забезпечення сталого використання природних ресурсів вимагає впровадження комплексного організаційно-економічного механізму, що

включає ефективне управління ресурсами, стимулювання екологічно чистих технологій і відповідальне використання природних активів. Система екологічного менеджменту повинна поєднувати заходи на законодавчому рівні, які обмежують негативний вплив на навколишнє середовище. Важливою складовою є забезпечення прав власності на природні ресурси, особливо для сільського населення, що сприяє покращенню соціальних умов життя та стимулює до ефективного використання земельних ресурсів. Мережа рішень зі сталого розвитку ООН відіграє важливу роль у визначенні ключових напрямів для ефективного управління природними ресурсами на національному та міжнародному рівнях. Вона підкреслює необхідність інтеграції екологічних, соціальних та економічних стандартів у політику та стратегії природокористування, що дозволить створити основу для сталого розвитку. Організаційно-економічне забезпечення сталого використання природних ресурсів є основою для забезпечення довгострокової екологічної стабільності, економічного зростання та соціальної справедливості.

Список використаних джерел:

1. Дзядикевич Ю. В. Заходи щодо раціонального використання природних ресурсів. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Том 1. № 1. С. 83-91.

2. Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України приєднався до Мережі рішень зі сталого розвитку ООН (SDSN UN). URL: https://old.nas.gov.ua/UA/Messages/Pages/View.aspx?MessageID=9337.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «РОЛЬ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»

15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]**:** зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+, 101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту (протокол № 11 від 19 травня 2025 року)

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямами роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Дєліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації; Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор; Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент; Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент; Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С.,PhD, асистент; Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.
Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025